

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ОРГАН НАРОДНО-ЛИБЕРАЛНЕ СТРАНКЕ.

ЦЕНА ЗА СРЕДН.
 ЗА ГОДИНУ 24 ДИНА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНА.
 ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА ВАЛТАВСКОМ ПОДРОБНОСТ.
 ЗА ГОДИНУ 30 ФРАКАМА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФРА. НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФРА.
 ЗА АУСТРО-УГАРСКИ:
 ЗА ГОДИНУ 16 ФРА. У БАНК. НА ПО ГОД. 8 Ф. НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 Ф.
 ЗА СВЕ ОСТАЛЕ КРАЈЕВЕ:
 ЗА ГОДИНУ 36 ФРАКА, НА ПО ГОДИНЕ 18 ФРА., НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФРА.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
 УТВРЂИВОМ, ЧЕТВРТИНОМ, И НЕДЕЉНОМ
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА У СРБИЈИ: Коста Црногора
 ГОСПОДСА УЛИЦА БР. 7.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
 ПРВИ ПУТ 12 ДИНА, ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКЕ ПУТ 6 ДИНА.
 ЗА ПРИПОСЛАЗО 30 ПАРА ДИНА. ОД РЕДА.
 Рукописи шаљу се уредништву, а пратљива администрацији
 „СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
 УКУПНОСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

Управа „Дружине за потпомагање Српске Књижевности“ обзнањује, да су скупљачи дружинског органа „Српске Независности“ ови:

1. У Алексинцу, г. Милосав Радивојевић, члан окр. суда;
2. У Аранђеловцу, г. Милутин Ризнић, трговац;
3. У Бољевцу, г. Илија Стојановић, трговац;
4. У Ваљеву, г. Манојло Пањевић, трговац;
5. У Врањи, г. Деспот Бацовић;
6. У Гор. Милановцу, г. Мијајло Протић, свештен.;
7. У Заичару, г. Живојин Величковић, правозаступник;
8. У Жабару окр. Пожаревачког, г. Ђока Пантелић, писар општине ракиначке.
9. У Јагодини, г. Ђока Петровић, правозаступ.;
10. У Краљеву, г. Јевта Сувочешмаковић;
11. У Крушевцу, г. Среџа Лазаревић;
12. У Крагујевцу, књижара Г. Боже Вуловића;
13. У Лозници Г. Тома Бошковић, трговац.
14. У Неготини, г. Дим. Машић, трговац;
15. У Нишу, г. Андреја Рајичић, терзија;
16. У Паланци (смедеревској) Стеван А. Цветковић трговац;
17. У Петровцу (окр. Пожарев.) г. Рака Кукић;
18. У Прокупљу, г. Сава Петровић;
19. У Рашкој, г. Станко Петровић, трговац;
20. У Рачи (Крагујевачкој) г. Мијаило Ивановић, свешеник;
21. У Смедереву г. Светозар Спасић трговац;
22. У Свилајнцу, г. Живоко Седларец;

23. У Ужици г. Милош Јеремић;

24. У Шапцу, г. Петар Стевановић;

За остала места обзнаниће се доцније, кад се буду добили одговори од „поздружина“.

Од Управе „Дружине за потпомагање Српске Књижевности“.

ДЕЛЕГАЦИЈЕ

IV

Изјаве у последњим делегацијама, долазиле оне од министара или од појединих делегата, обратиле су на се пажњу целе јевропске штампе; особито су се руски листови живо латили да објасне мишљење делегата Отона Хаузнера, да би Боспу и Херцеговину ваљало уступити Србији, управо да би на ту удицу требало и Србију уволити. Па кад они, којих се ствар непосредно не тиче, тако разбирају за разговоре и закључке у делегацијама, кад се у Јевропи свака тамо речена реч мери и прегледа, да како тек ми треба да распитујемо за та већања, кад се она тичу, ни више ни мање, него управо — наше коже!

Нема сумње да је поред Калнокијевог извештаја и скромног пророчанства Отона Хаузнера од свих тих изјава најзанимљивија по нас она реч министра спољних послова грофа Калнокија што је наведено при крају нашег пређашњег чланка и која се тиче Србије, српске кризе, српске опозиције и — Бонтуга.

Разозналим питањима, представницима народа — а и тамо је народ „горње суме платац“ — морало са нешто казати, зашто опозиција у Србији криви Аустрију. Разуме се, да Ђесарева министар није могао говорити својим Кујунџићима, Ракићима, Глишићима и Жувићима овако: „Опозиција српска брани своју земљу и свој народ од Аустрије, па за то је мора нападати. А ми како да нас не нападају, кад смо ми подигли и својим уливом непрестано подржавамо људе, који служе више нама него својој земљи и својем народу, људе, којима није ништа свето, који су кадри за инат све напасти и све напустити, људе који су већ одавна изгубили сваки ослонац у народу те их нико више не држи осим Аустрије. Зато нас опозиција српска мрзи и

треба да нас мрзи и да нам стаје на пут, јер ми смо љуто скривили Србији и српском народу и нећемо те кривице покајати, докле год не окренемо другим поштенијим правцем, који неће ићи на деморализацију и растројство, него на природни, у истину самостални развој суседне нам нове краљевине, те би и нама био од трајашвије користи него што беше досадања наметничка наша политика у Србији.“

Тако Калнокија није могао говорити. И ако је још новајлија на своме месту, и ако нема те књижевничке спреме, што је има писац наше историје Калаија, ипак неби могао ни најљешњи непријатељ од њега захтевати да буде тако безазлен те да се онако исприча. Па ипак — Ђесарев министар казао је скоро све оно што бисмо му ми метали у уста, скоро све, само у изводу, другим речима, у облику, који се у реторци зове пуџенизам.

Није нам потребе читати међу редовића и упуштати се у какве претпоставке, да се о томе уверимо. Најпростија логика доводи нас до увиђења, да је Калнокија у најсвеселијој прилици, која се државнику и министру у уставној земљи може дати, признао, да је правац аустријске политике по Србију зао и штетан. Калнокија рече, да опозиција „може у многом случају мржњу на Аустро Угарску на то да употреби да друге (напредњачку владу) сруши а да сама дође на владу.“

Тако нехотице, тако безазлено издати правац и природу Ђесаревске политике према Србији, могао је само така новајлија у уставном министровању, као што је гроф Калнокија. Он се и несעה да је тиме двоје издао и признао: прво да *Пароћанчеву владу у истину држи Аустрија*; а друго да *је аустријска политика противна Србији и српском народу*.

Прво признање излази из везе, у коју се доводи мржња на Аустрију са *рушењем владе*, јер кад ја нападам владу за то што мрзим Аустрију, онда тим исповедам, да ћу нападајем исто толико нахудити Аустрији колико и напредњачкој влади, онда је тиме речено, да су интереси аустријски и интереси напредњачке владе и странке истоветни; а кад аустријски министар признаје свечано основаност тог уверења, а српски министар на то и званично и полузванично ћути, ићи

loqui debuisse, онда је то најпотпунији доказ који се може замислити да је напредњаштво и аустријанство истоветно.

Други је део признања да опозиција мржњу на Аустрију може на то да употреби, да сруши владу. Тиме је признато да велика већина народа у Србији мрзи Аустрију јер само се тако та мржња „у многом случају“ може на то да употреби да се сруши влада. Сад је питање од куда та мржња? Јамачно није са каквога добра што га је српски народ искусио од Аустрије. Народи су навек захвални, особито мањи према већима и сасвим је немогуће да који народ мрзи други народ из другу државу ако му је та држава чинила добра. Да се пак укоре мржња у читавом народу према другом, особито у мањем народу према великој суседној држави, мржња у ономе степењу, у коме је Калнокија спомиње, да се једном њоме може помишљати на рушење владе, да толика мржња отме мах, ту треба да је преходно читав низ непријатељских поступака те велике државе према своме мањем суседу и његовој браћи. Кад је Калнокија тим признао да је аустријска политика противна, крива српском народу, онда је његова потоња тврдња, како се у српском народу шири мишљење, да материјални интереси Србије захтевају ближи „наслон“ на Аустро-угарску проста празна утеха и ништа више.

Што пак министар Калнокија уверава делегације, да Аустрија није Србији препоручивала Бонтуга, то можемо извинити само тим, што је скорашњи, што је новајлија у своме звању, те јамачно још није имао времена да прочита и проучи извештаје пређашњег аустријског посланика у Београду, барона Херберта. Из тих би се извештаја и он уверио, да Србија и ту несрећу има да захвали једино аустријској наметљивости. Да је овај разознали делегат, што је запитан Калнокија за Бонтуга и његову аустријску заштиту у Србији, занскао да се делегацији изнесе дипломатска преписка у тој ствари, изашла би сва брука на видик, то би била права „жута књига“. Но интерпеланат Калнокијев јамачно за то није ни искао да се то „прљаво периво“ износи пред јавни суд, што је своју земљу хтео да сачува од срамоте и бруке пред Јевропом. Но бар се можемо надати, да су се аустријски државници

на тог жалосног случаја научили
памети, те ће ваљда од сада мало
ублажити наметнички правац своје
политике према Србији.

WWW.UNILIB.RS

НАШЕ ЦРКВЕНО ПИТАЊЕ.

Познати предлог закона о црквеним
властима доћи ће одмах на дневни ред,
чим се „скупштина“ искипи. Законодавни
одбор сложио се са предлогом министра
Новоковића и још се само чека коначна
одлука „скупштине“, па да предлог поста-
не закон. То ће се све свршити кроз
две недеље најдаље.

Ми ћемо на тај начин добити закон,
који ће по мишљењу напредњака срећно
решити наше црквено питање и учинити
крај овој аномалији, која је увлачила то-
чак црквеног живота. И ми мислимо да
ће се овим законом променити садашње
стање ствари; али не мислимо да ће та
промена довести срећу, него на
против држимо, да ће та промена довести
једну од највећих несрећа по нашу младу
краљевину.

Нови закон о црквеним властима уни-
штава сву садашњу црквену власт и
руши све темеље, на којима је црква
19. века egzistirала. Њиме се ствара
нова црква са извесним особинама, које
остављамо стручњацима да оцене са
свога богословског гледишта, а ми ћемо
само извести, да као патриоте из два
душе сажаљемо, што се забуда три
у здраву ногу без сваке нужде и што се
развија снага и озноко младег српског
народа. Извесно је, да ће огромни
број Срба остати и даље са правосла-
вном организацијом црквеном под ру-
ководством Светог Духа и уприсом својих
православних епископа. Имајући јазак
ослободу у уставу земљском, који пра-
вославну веру штити, црква правосла-
вна остаће на темељу црквених канона и
даље, као што је и до сада живела, а
напредњачка црква одвојиће се од цр-
кве православне, те ће се тако по жељи
напредњачка поделити Срби у краљевини
(Србији) на православне и напредњачке
Хришћане.

Да ли је паметно натеривати грађане
једне земље да се деле у два религиј-
ска логора, кад већ знамо, какву је не-
срећу бацила разлика вере између нас
и Хрвата, а још више између Руса и
Пољака?

Ми смо говорили у своје време о пред-
логу закона о црквеним властима, и
осудили смо га са свију страна. По на-
шој политичкој противници, држећи да ми
не можемо бити објективни, вису обра-
тили пажњу нашим речима, и ево кроз
који дан они ће од предлога направити
закон. Да не бисмо и даље морали на-
предњачке својим разлагањем и доказивањем
неумесности предлога закона о црквеним
властима, ми ћемо им сада овде изне-
сти и речи преко савских њихових пријатеља;
који су познати код оностранних Срба под
именом мађаронске партије, и који су оби-
чно хвалили сваки покрет напредњачке
влада у Србији. Та мађаронска партија
има свој орган под насловом „Српски
народ“, који излази у Новоме Саду. —
У бр. 60. 61. и 62. „Српског народа“
изнио је чланак под насловом „Пра-

власна црква у Србији“, и у том члан-
ку говори се искључиво о Новоковићевом
предлогу закона о црквеним вла-
стима. Пошто је изнео извод целог
предлога, тај лист вели ово:

„Биша „конзервативна“ а данашња
„напредна странка“, из које је средна
законски предлог о црквеним властима
позивао, зато се трепи о историју на-
родну и о идеју, коју је на цело своје
политике ставио.

Она овамо у својим гласилима труби,
да је рата да „обнови стару славу срп-
ску“, да „оживоти са Косовом пре-
трпаје аспирације народне над Старом
Србијом, Македонијом, Травијом и Ар-
банијом“; но говорећи ово, дела јој
стоје са намером у противуслову; јер
велики Немањини нису тако са црквом
поступали, што што данашња „напредна
странка“ чини; они нису јерархију и
њене органе у народу омазовавали и
гњечили, као што се данас намерава, да
чини у Србији. Они су били сасвим дру-
гачијег начела о цркви и њеној моћи, они
су веровали, па тако и радили, да ће
православна црква само онда поуздан
ослободу држави бити, кад је она у исто-
ј слободна и заштитена против сваког
насилја, и неправде, а да државом
притишњена црква неће никад тој др-
жави, која је притискује верно служити,
него ће у њеној опозицији против свога
угњетаца бити.

Према овим вазорима, да смо кратки,
напомињемо само, да је и сам Душан
Сили у свима својим делима, која се
на цркву односе поступао. Ово дока-
зује његова Хрисовуља од 1347. године,
којом оснива епископију десковачку, и
која је у XVII. „Гласника“ штампана.
(На страни 290). Он отворено каже, да
је у стварима црквеним увек поступао
по закону светих, божанствених, и вр-
ховних апостола, светих и богоносних
отаца и светих седам васеленских са-
бора, а то ће рећи по канонима, које
признаје света православна црква.

Но није Душан решествовао само о-
пределења црквена, гди се цркве тиче,
он је цркви и њеним људима свуда у
својој држави дао оно одлично место,
које црква у једној хришћанској, снаж-
ној и напредној држави и треба да има.
Тако виђамо, гди у улогу свога главног
законика на првом месту спомиње, како
га довања у договору са патријархом и
осталим црквеним великодостојницима,
па тек онда напомиње себе и остају
властели. У истом закону, под заглав-
љем: „о суду“, одређује капитулу од
300 перпера (златан новац), за свакога
световњака, који се усуди уметати у
црквене ствари. Још се боље угледа пра-
вославне цркве у српској држави под
Немањинима види из овога одређења,
по коме је српски владалац, кад му је
првојерех долазио у двор, обавезан био
овога на сред дворске авије дочекати
годољом, и одатле му сам лично повести
гоља на коме јашу до онога места, гди
ће с коња сићи. Овакву почит није
имао ни васеленски патријарх у Цари-
градску; јер овога је грчки владалац
само на узаску свога двора дочекивао.
(„Гласник“ XIII. стр. 316).

То се виђивши знак почасти овој цр-
кви, која је српске владатеље, и српску
државу овако снажно и успешно под-
помагала, да је та држава у првој по-

ловини 14. столећа била мал не прва др-
жава у целој Европи.

Ето, како су се према цркви, и њеној
јерархији понашали Немањини, који су,
по речма вођа „напредне странке“ пре-
гледница и узор њихов у политици уну-
тарњој: ето, којим је начином дошао
Душан до придева: „Сили“, а српска
држава до своје историјске величине. —
Но кад видимо ово, и сразаммо, шта се
и како се у краљевини Србији према
цркви православној поступа; онда немо-
жемо никакву важност подлагати на бу-
дућност државе, која своје дојавишње
основе сама напушта; јер догађају се
примало, да сами фактори дају исти
продукт, са само истоветне премисе дају
истоветну конклазију; и никад нечуемо,
нити читасмо, да је прва излетла со-
кола.

Аустрија је, која је и сама стењала
под стегом језуитизма, природног про-
тивника православања, дага православној
цркви у приваљетјама од 1840 — 95.
године подигну слободу унутарње управе,
основану на њеним рођеним канонима,
а то је: да митрополит сам, без икаквог
улавања стране, световњачке или канони-
чких одређења непријатељске власти,
поставља потребне епископе и друге до-
стојанственике црквене; он подиже по
својој благонахођењу цркве, школе и ма-
настире; он по уставу своје цркве врши
администрацију, судство, контролу и т.
д. То је све дала страна, туђеверна др-
жава, српској цркви православној!

Ал што даговоримо о хришћанским др-
жавама, кад је и у самој Турској пра-
вославна црква имала више призрања и права,
него ли што јој то данас пружа српска,
православна држава, и то држава, која
и свој постанак и своје бистоване јед-
но и искључно тој истој православној
вери, а цркви захвалити има. Ово нам
тврђење подређује с једне стране бер-
рат турског султана Мухамеда I. од
1453. год., који је као освојитељ Цари-
града дао тадашњем васеленском патри-
јарху Борбу Схоларију, названом патри-
јарху Генадју, а са друге хат турског
султана Махмуда од 1731. године, који
је дао њеком патријарху Арсенију IV.
Шахабеди, у овом се налаже, да сви
Срби морају бити патријарху покорни,
да он има са епископима тако владати,
како он за добро и користио нађе, и
нико не несме у његове послове мешати,
или њега лично владатовати, његово
падару и његовој управи подлежи
цео црквени иметак, он је властан са
архиепископским синодом без претходне
дозволе државне власти узети чин, и
брзду обривати митрополитима, еписко-
пима, свештеницима и т. д. (Гласник
XI. 181).

Тако непријатељи и природни про-
тивници поступају са црквом православном,
а благодарна и синовио одана краљевина
Србија хоће, да учини световњачке
министре, претседнике разних дикасте-
рија и чланове народне скупштине нај-
вишом црквеном власти, која једино
има право постављати митрополита и
епископе. Па како данас у српској др-
жави имају сви становници једнака гра-
ђанска права; то није искључена могу-
ћност, да несрбин и неправославан, да
Чингиз, Протестант, Мухамеданац и т.
д. или као члан скупштине, или као
претседник касационог суда, или као ми-

нистар и т. д. постављају Србији ми-
трополите и епископе; а то ће рећи: го-
респоменути законским предлогом о цр-
квеним властима; предато је најеминен-
тије право цркве православне, предато
је темељ на коме цела прва почива и
од кога зависи: дал да остане у долу
православања, или да онемо огрне леђа;
предато је у руке људи неопознатих, не-
спремљених и неуведених у знање и на-
уку те цркве, једном речју: Србија са
својим новим законским предлогом о цр-
квеним властима поверена, тако рећи
дочару, да начини златан сат. Ево! —
Баш сте браћо са овим својим законским
предлогом пронашла барут.

(СРПСКА СКА)

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Са више страна се јавља, да ће
се најдаље за месец дана састати
у Лондону европска конференција
ради решења Дунавског питања. Та
је вест прво из Париза пуштена у
свет а затим су је прихватили у Бечу
и Будимпешти. Бисмарков орган
„Норд. Алт. Цајтунг“, на против,
само допушта могућност да ће се
у току времена показати потреба
да Европа благослови споразум из-
међу Енглеске и Француске у ми-
нисрском питању, по уједно додаје,
да ће се по свој прилици у Цари-
граду састати заступници европских
сила да тај посао сврше. Нама се
чини да Енглеска неће дозволити
интервенцију Европе у минисрском
питању, па ма се ова и само форм-
е свршено дело. То наше мишљење
потврђују у неколико званичних гла-
сови из Лондона, по којима као да
у тамошњим меродавним круговима
ништа не знају, или неће да знају,
за таке европске експерименте, те
одеудно одбијају и саму мисао кон-
греса или конференције, која би има-
ла задатак да коначно реши миниср-
ско питање.

Што се тиче Дунавског питања,
ствар, по нашем мишљењу, тако
исто стоји. Кад се зна да постоји
Интернационална Европска Дунав-
ска Комисија, у чији делопруг спа-
да да решава сва питања што се
односе на пловидбу по Дунаву, онда
је близу памети да је свака друга
нарочита европска комисија излиш-
на, и да таку мисао могу само они
подунирати, којима лежи у интере-

ЛИСТАК

НИШ

и њене знаменитости.

(ИСТАВАК)

Осем ових гостионица има доста ка-
фана и кафаница, почев од места па до
саборне цркве, где се скупљају људи
у јутру, у водне и у вече на разговор
и који био ваптак — кафе, ракије, ви-
на, пива, соде па и обичне — воде!

(Интересантно је, да обе горње ве-
лике гостионице имају страна имена. Па
кајде, што је Терзибашијева кафана
„Европа“ (а могла би бити и „Београд“!)
по како је она друга, којој је Турчин
сајбаја — „Берлин“? Код нас све иде
на туђе!)

Пуджам живљењем узлази човек у
местне нишке навике и сазнаје тамошње
однос међ становницима разних
редова и положаја.

Прави Нишља, оданде из места, није
човек од вике и за параду. Они ћуте,
седе на дому и раде свој посао. Људи
су штедљиви и умерени. Не фермају

моду и поватење. Сад — њихов подма-
љак — бојим се да се не бади у не-
срећан раскол или рђав живот — од
чега нека их Бог сачува, како од еви-
дених аљина и златних грађина, тако и
од других злих места, каквих сад има
и у Нишу... из којих се пелива по сву
ноћ чују баханалије и свирка музике,
помешана са раскалашном дреком оних
који су тамо негде и топе се у — „ужа-
вању“ животињске природе и луде неумерености.

Нишља је и у једу и одсуу чуварца.
Нема излишних ствари на рафу ни на
т-вану. То је узрок, те овај, који мора
дуго да седи у Нишу, не може да се
опрости казалеке зарме и вике и да
нађе где у приватној кући стан, ма како
да плаћа. И ако се тако што десити, то
се може код пријатеља или код којега од
оних, који су се доцније иза старе гра-
нице доселили. — Преко дан ради и се-
ди — а у вече кући на одморак. Праз-
ником ће изаћи где у околину на „те-
ферич“, било у Сивево, у Вану, у Језа-
шницу, у манастир Габровац или где на
друго место. Многи имају своје винограде
на „Горици“, куда лети и јесени иду.

Бад има каква игра на пијани може
се видети и ту доста света. О празни-
цима неће се моћи срести Нишљаја да
се није закитила и иде кова — коњи на

разговор или седе пред домом у шахи
и разговору. У женски свет није продрла
још адецета „мода“ и раскошак. Има
још, које носе палваре. По то је из ра-
нијих времена уобичајено и то чине ста-
рије жене, што није аздравно.

У Нишу има неколико цркава. Са-
борна, једна код саборне стара пола у
земљи, свети Никола крај вароши и св.
Пантелија иза вароши и града преко
Нишаве. Најлепша е, без сумње Са-
борна црква. Ту се свршавају све тор-
жанствености. Штета само што ова цр-
ква још нема иконе (темпло) справ
своје величине како јој личи. Неки гово-
раду још да ће се на вету цркву на-
дати звонара.

Ко је рад да сурва ову цркву нека
зида звонара на њу — а ко је рад да
она на својим и сувише витким стубо-
вима стоји — нег подиже звонару где
са стране. 5 кубета су на цркви доста
Цркви треба отворити изглед. Ова ба-
птица што дели цркву од улице треба
да се разгради — да ова грађевина
види света и свет да види св. храм.
Прошла су времена кад је се морало
крити!

Неким данима дође доста света у цр-
кву. У цркви по неки не гледа на оби-

чну пристојност и поштовање, које ду-
гујемо старијим годинама и положајем
свуча — па и у цркви. Тако могу се
свагда приметити неколико девојтура у
шареним помодним хаљинама, које као
да не знају где је гравица грађана зде
грађани и девојка, које треба старијама
да дају првенство — а саме да знају
да Господ Бог прима молитве и са оних
галерија, које су за жене и подигнуте
и тамо вије ружко. Не, ове „модерне“
нишке „госпојине“ стану у прве столове
и запрече у столовима места старим гра-
ђанима... Дужност је црквених и кти-
тора и приложника да оваке „персоне“
науче реду! Ја им ту услугу овим радо
указујем — као што не бих пустио и
ову цету дечурлију да у сред службе
божије базају по хтраму као по неком
другом месту. Код нас у Србији и јесте
то велико зло које тако од детињства
почиње: што нико не зна и неће да зна
— где му је његово место — место
рада — место стајања — место говора
— место слободе и место покорности.
Код нас хоће сваки да је, — све, свуд
и свакад! А то није добро! Па ипак
има људи, који као да живе жмурењем
— па се после чуда и питају: од куд
само ово чудо у народу? Овога пр не
било! Ето, где та „чуда“ недостају!

Ни у једној вароши у Србији нема
тако разноврних народности као у Ни-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.yumpu.com

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

су да се то питање замо још јаче заплето. Ми разумемо да би Аустро-Угарска, огорчена и увређена услед љутког отпора Румуније, радо пристала на сазив нарочите европске комисије, — у којој, бар ако би то од Аустрије зависило, неби Румунија ни била заступљена, — да реши дунавски спор између ње и подунавских држава. Но то ће бити а, по свој прилици, и остати пушта жеља наше „пријатељице“, којој се бар не може пребацити да се не стара за своје интересе.

Према томе, и ако би се ускоро имали састати заступници европских држава у оштру конференцију, неће се на њој ни дунавско ни мисирско питање решавати, већ ће конференција а о томе већ и страни листови почињу говорити, имати једини задатак да реши хоће ли се Европској Дунавској комисији продужити мандат или не.

— Арбанаси као да су се наново побунили против турских власти. Тако јављају из Скадра, да је тамошњи турски гувернатор похапсио поглавике неких арбанашких племена због велеиздаје и то по наређењу из Цариграда. У исто време крунула је турска влада велику војску против Албаније. Неколико низамских батаљона упућени су чак из Јанине да појачају гарнизон Скадарски. Најјачи покрет међу Арбанасима опажа се на црногорској граници и с тога је порта покушала, да уз припомоћ неких европских великих сила приволе Црну Гору да јој помогне савладати покрет Арбанашки.

— Чувени руски генерал Тотлебен јако је оболео. Влада му је дозволила да потражи лека изван Русије. Тотлебен ће по свој прилици у Италију.

— По царским вестима држали су прваци свију републиканских фракција у стану Леона Гамбете велику конференцију, у којој је утврђен споразум односно личности председника републике за случај, ако би садашњи председник Греви пре времена отступио са свога високог положаја. Конференција се изјаснила, да у том случају ако Гам-

бета неби хтео за сада примити се највишег достојанства у земљи, кандидује генерала Каминона, бившег војног министра у Гамбетином кабинету за председника републике.

ИЗ ЛИСТОВА

а) руских

„С. Петербурскија вједомости“ од 8. Новембра пишу: „Сутра 8 новембра, менидан је славног светитеља и патриоте, светила и љубавна православног словенског света, српског митрополита Михаила. Ми смо дознали, да су из Петрограда разна високопостављена лица, корпорације и општества, послали српском митрополиту телеграмске поздраве, у којима изражавају најтоплија своја осећања.

Између тих послатих телеграма највећу пажњу заслужује депеша коју износимо на јавност. Преј нама је списак оних, који су ту депешу потписали. Међу њима налазимо ми много видњих свештених лица и високих чиновника грађанских и војених, уредника новина, инжењера, црквених старатеља, трговаца па и самих телеграфиста. Сва ова, и ако различитог положаја лица, сјединила су се једним, општим, чисто руским осећајем, осећајем љубави и уважања према славном патриоту.

Депеша гласи: „Високопреосвештени, високопоштовани Архиепископи!“

„Подрасећи вашим високопреосвештенству срдачним поздрав на дан вашег анђела, молимо вас да примите израз наше дубоке туге о алом страдању, које је постигло вас и вашу наству, за вашу ревност православију, љубав отаџбини и светлу оданост великој словенској породици.

„Молимо господа, да укрепи ваше душевне и телесне силе да истрајете до краја у вашем апостолском подвигу. Нека се не угаси на светилинику српске цркве благодатна светлост Христова светитељства. Нека поврати Цар царствујућих и господствујућих, љубазном нама народу српском, у лицу вашем, пастира и чувара на радост свему православног словенству. А долте свима нама служе за утеху, велике речи друга Христова: *„И светлост сија у тами, и тама не може да је савлада.“*

Препоручујући себе вашим свителским молитвама, молимо вашег архиепископског благослова.“

Доласе више од сто подписа. И ми се придружујемо искреним и топлим осећајима северне браће наше и велимо: јача је сила божија од силе

важије. Светлост мора разгонити густе, страшне тмине које су покриле обзоре нашег народног и државног живота за ово две године дава. Бог чува Србију, он ће и раздехрити небо наше!

ДОПИСИ

Шабац, 30 октобра 1882 год.

Пре месец дана по нашем трговачком послу били смо у Бачевцима у ужичком округу, и ту смо се бањали више дана; путовање наше од Шапца преко Цера и Прослона, прелаз преко старе тако зване „Латинске буџије“ на реци Љубовићи, и преко осталих мањих и већих, бистрих и брзих речица као и путовање уз валовиту Дрињу и њена дивна поља и долине, тако нас је све занело и очарало, да смо сами себе питали: да ли може већег уживања и насладе бити за човека од ових дивних предела ерипских. Треба само пролутовати кроз нашу отаџбину, па се уверити да јој равне нема по дјевоти и раскошу природном.

Истина је да је пролаз у те округе, због рђавих путова доста отежан; али док се ево на прилику започети уз Дрињу од Ловнице пут до Бајине Баште доврши, који је долином дрвином проведе и док се код Зворника „Црвена стена“, пробије и на Рогачици просече, онда ће комуникација од оне стране унутра у тамошње округе оживети, теће се без сваке сметње трговина живо отворити, и тамошњи ће производ на цену скочити која им приличи, а која је убијена до сада била. Као што већ рекосмо ми смо се иза време нашег путовања, а и бављења у Бачевцима тошито у уживању и били смо очарани дивотом природе Ово наше уживање помутно је само у неколико један немало за нас случај, који ћемо овде испричати.

Кад смо дошли у Бачевце, одесли смо у механу браће Вучићевића Томе и Митра, од којих је први кмет села Стрмца (а засеок је Бачевци) а други механиџа. Оба су ова брата људи у сваком погледу — и као трговци и као грађани — ваљани, поштели од свакога уважања. На дан два, пред повратак наш од туда за овамо, седели смо ми са пошве људи из тога места у соби и посао наш трговачки обављали. На један пут човек један у цвиљу бану у исту собу, без да нам назва Бога, и пошто нас све од пете до главе премери очима, седе на један кресло и ћуташе. Један од сељака устаде иза нашег астала, скиде капу и смерно рече: „како си господи капетане?“ — Али на тај поздрав г. капетан ни уснама немрду, но и даље сеђаше и ћуташе. И ми тек сад из поздравља тога сељака видесмо да је то среќни старешина, дакле један изабраник „прецишћене“ полиције, који ето тако лепо понашање према грађанима има. — Доцније смо већ дознали да се тај господин зове Нићифор Павловић, и да је он још жалосни и вајни правник. Чак после вечере г. капетан проговори у дозва Митра механиџу, па му прево и набуџито рече, да он хоће за себе и друга свога инжењира собу. Бадава га Митар мољаше, да он са инжењиром остане у истој соби у којој смо и ми, јер ту су четири кре-

вета, а друге празне собе нема. Бадава га Митар увераваше да смо ми поштени људи и трговци, да поред себе имамо позваца, на неможемо ма где ноћити, и сад из те собе излизати у којој смо већ пет до шест вечери поћивали и т. д. Капетан оста при свом, јер се, вели, нешто ништа не тиче што он — Митар — каже да смо ми трговци и поштени људи, он само неће нас никак са собом у соби да трни. И тако ми на молбу Митрову морасмо из те собе изаћи и заједно са Митром у његовој соби проноћити. — Пошто је се доцније испра-скао и извикао на Митра што нема јачма за његовог коња, који вели, зоб — овак — не једе, затворио се у своју собу, а ми остасмо дивећи се тако неузданом понашању његовом.

Ето, тај је само случај као што рекосмо помутно нашу веселост и уживање у том дивном месту. Али смо тог истог вечера за тако неузданом према нама понашање г. Нићифорово поднугог задовољења нашла, а на име у томе, што смо видели да сам народ таког надувљана мрзи и презире, те му бар овде, где може, ту своју мржњу и презреније показује. А о томе смо се потпуно уверили овом приликом. Један од бољих тамошњих људи звао је на „комиташе“ на коме је момака, девојака жена, па боме и баба и стараца било на 80 душа, па је и нас позвао. Мало доцније дошао је и г. капетан са својим другом, али су ту хрђачо прошли. Са свих страна, као крша падао је олуштен кукуруз на њих обочику тако, да им леђа, прси глава и ни један део на телу није остао од ваљаног буботка. Само је широка г. инжењер више пострадио, јер су му на носу наочари преле и по лицу раниле. С места су обочици морали да беже у механу те ту да ране и убоје видају. Пошто смо на комедији видели г. капетана, тек нам је се онда разрешила заговетка, што он хоће да има собу за себе. Он је здраво „моралан“ па је хтео и ту свој „морал“ да покаже, што то „добро дело“ није учинио, разуме се да су криви они, који су га на на тако бруз руку одатле испричати.

Ми ово износимо на видик само због тога, да свет види каквих има избраника од ових „прецишћених“, који имају кад да тумарају по комидбама, док су им путови по срезу тако речи не пролазни. — А не износимо зато, што битим као сами себи лично задовољења тражили; јер смо га ми као што напред рекосмо поднуго нашла.

ДОМАЋЕ ВЕСТИ

Кољчко су „виделовачке“ присталице покварени нека сведочи о овом случају. Ту пре неки дан догодило се један призор у срезу позавском у округу београдском који износи на видик, какви су они чиновници, које „виделовци“ дјужу. Срески писар Марко, познат под именом „капетан Марко“, који је неки шест месеца био лежао у казнатима поквареним због неморалног дела, побио се са својим капетаном на улици, те како је Марко јачи од капетана, он га и надвлада и обори на земљу. По случајно дошло се ту неки Циганин који је издржа-

шу. Срби су ту одаковићи. После има Турака, Јевреја, Цигана, Јермена, Цинцарије и Грка, Арнаута и то не један два, но од сваке ове врсте више или мање. Сад се виђа поред ових оријенталних типова и Немаца, Француза и Таџијана. Сви они људи проводе своје навике „народне“ и верозанонске обичаје по својој вољи и слободи, онако, како нама није дозвољено било под њима.

Једном се потужим свом газди да од неких бубњева већ ми је постало несносно. Три дана прашти „цигански“ крај! Бубњеви, зурле, свирале, хеманета..... само свирка па свирка! Газда ће ми рећи да је то празник и то обрезање. Ово није било код богатих Турака, но код „Цигана“, који су мухамеданске вере. Трећи дан око 5 часова — ето ти једне латије кроз варош. Напред зурле и бубањ (који бејаше пукао од зора!) За тим деца. У тој трупи јаше један детко од својих 14 год. на белу коњу за њим један мањн на хорату, за овим још један трећи на свом коњу, којима су биле привезане зелене мараме (зелено је турска и маџарска „народна“ боја). Дечаке придјавашу с цуно поштовања по два човека. Коње им воде по један. На сапима држе руке двојина. А у седлу седи обрезањик у новом оделу — а цео ред завршују њих 2 и 2

који иду и весело се разговарају. Ово свега тога иде онако за свој рачун руља деце у панталонама, у шалварима, чупаве и обријане главе.... и све стаде пред амал (иза кафане „Европе“). Ту ће се свршити са оштрим бријаčem овај крвави обред обрезања — о коме научењаци воде сви да је груб и штетан, али који је једина и највећа свечаност у Турцима. Венчање, сарањивање — све се то брзо и кратко свршава, само ово не!

Има нечега херојскога у овом обичају. Место деченцета које се дере и плаче — седи момче на коњу, коме се указује свака почаст.... И то ви је било обрезање сиротиње деце. А како је то све (било) сјајно кад је се обрезавао какав Пашаћ или Беговић? Богатији Турци кад обрезају свога сина чире сван узев у дружини и компшијско свироче, коме сав трошак плаћају, само да има његов син — врника пред законом.

Гледао сам како једно вече носе једног мртваца. Беше опет сиротиња класа. Пронеше га поред двора па на мост. Није да га носе по цркви беже с њиме. Ништа ту нема што би подсећало на раскошлук. Једна проста сандучица и у њој ће бити овај, који се опростито беше бриге и политике и иде у царство мира и спокојства, где нема — партија!

И ова простота импонира! Колико се људик и несрећних трошковца чини све „јаднику“ „за душу“ а беенима у — гушу.

И була има у Нишу! Оне се виђају ужицом забрањене до испод очију. Све се подједнако носе. Црна (или зелена) риза озго а бео завој око главе. Оне не лармају путем кад иду. Обиљно ћуте и иду за својим послом. Да ли оне имају каквих несташњијих тренутака? — Чисто да се чуди човек где су толике појете народне и капуташке вакувиле толико материјала о овој врсти становника васпоне!!

Нагомиланање странаца у Нишу изазвало је потребу да има и „конзула“ тамо. Француска, Енглеска, Италија, Турска и Аустрија имају своје преставнике у Нишу, који сваког празника истакину своје уважене заставе, што даје овој иначе мирној вароши неки особан интернационални и светски облик.

О великим годетима преставници вел. сила дођу у нашу цркву, а после иду на честитања месним преставницима наше државе. Имао сам част да будем једном у друштву са њима. Нису непријатни људи. Били смо о дану рођења Његовог Величанства код деда Виктора,

код корпусног команданта пук. г. Лазе Јовановића, — код г. начелника и код г. кмета, где се чине свуд лепе здравнице.

Код деда Виктора је — прост живот. Око куће има доста дрва и лука. У кући смерно и скромно. Кућа је старинска и ниспа од слабог материјала. У соби је намештај прост. Доле асера. На среди сто са простим белим чаршавом, озго висе проста лампа од 20 гроша. Окодо су рафови озго а крајем су миндерлауди, којима се не може раскош ни с које стране пребацити. Преставници вел. сила били су у овој соби и као и остали гости послужени су са простим чашама које је разносио један поца. Деда Виктор је, као што се види, врло чуваран човек. Баш ми тог дана говораше један од присутних да направил (у свом виноград) једну „европску“ кућу — вашто деда Виктор не даде своје саизвођење, по свој прилици што је намеран да и остале дане проведе у овој малој кући у којој је он (као монах) правно — каздрму. А за то што он живи тако скромно: послао је св. Хиландару четири хиљаде дуката — да се нешто озиди и огради! „Испозајети Деспота!“ — с наше стране.

(настављење се.)

WWW.UN

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

као притвор код среке куће, те видев овај бој притри у помоћ капетану Мијану, те их двоје, Циганин и капетан изађу на даљу и изађу поштено писара Марка.

Овај приказ или боље „виделовачи“ пијандал гледао је силан свет, па и пош посланик за тај срез.

Ето тако „виделовци“ дижу углед и ауторитет чиновнички. Оваких појава има сувише међу „виделовцима“ то су такорећи дневне обичне појаве, јер људи које „виделовци“ гурају у службу државну, сви су готово такви, да и не знају ништа друго чинити но покора, који служе на јавну саблазан и рупе углед власти.

Па једи онда какво чудо што углед власти пропада, и што се чиновничко мрзи и неш-штује. Али у „виделовца“ је обрз дебело те подноси све. Тешко овој јадној земљи, док њоме управљају „виделовци“.

— Дознајемо, да је 16 ов. месеца била министарска седница, у којој су позвани били, епископ Мојсеј и архимандрит Дучић и још нека духовна лица. Предмет саветовања у тој седници био је познати „законски предлог о дрвеним властима“. Шта је влада намерила у том погледу радити не знамо, а није нам познат ни резултат министарске седнице, у којој су учествовала и наведена свештена лица. Ово је вјерна ствар, она заседа дубоко у интересе наше цркве и вере, па ћемо се ми на њу другом приликом опширно вратити. Али у напред можемо казати, да се ми од „виделовца“ и у том погледу немамо никаквом добру надиати.

— „Српско-јеврејско друштво“ приређује у суботу 20 тек. мес. у сали школе јеврејске „Беседа са играњом“.

— Г. епископ шабачки Јероним, који је дошао да поздравља Краља, за сретно спашење од убилачке руке, примљен је код Краља 15 ов. месеца. Ауденција је трајала скоро два часа.

— Дознајемо да је дојакони српски заступник у Бугарској г. Саво Грујић премештен у Атина за српског заступника, а на његово место иде г. Ђока Симић, начелник министарства спољних послова.

Даничићев венци

Беседу што ју је говорио Јован Бошковић у име велике школе у спомен Ђури Даничићу, згодно је започео оним речима из еванђеља: „У почетку беше реч“. Доиста реч, мисао, идеја јесте увек свему почетак. Идеја јесте оно, што нове светове ствара. Идеја је у историји света онај чинац, који пресуђује. Унапред је битку изгубио свако, когод војује против идеја, па ма то био цар или краљ, па ма то била силна паревина или краљевина. Јер војевати против идеја, то је војевати против ваздуха, против светлости, против магнетизма, против електрицитета.

Ма који народ још од пре Омра па до данас да узмемо, код сваког ћемо видети, да само мален део његов идеја служи, и да су ти служитељи изабрани синови и прави добротвори тога народа.

Овек изабраника и добротвора свога народа, и у опште бораца за идеју, бораца за напредак човечанства, ми ћемо, преврнувши листове историје, саразмерно наћи највише у старог народа јелинског.

Па откуд толика разлика између народа јелинског и свију осталих народа? На ово је питање одговор кратак; састоји се само из једне речи, а та је реч *σέβας* — *венац*. Да, венац је тајна вечне славе старих Јелина, венац је знамење њихове праве моћи и величине.

Коме је непознато, како је поновице војводе силног краља Ксеркса стравла била обузела, кад су чули, да се уз пркос примицају њихове небројане сувоземне и поморске војске Јелини на Алпеј боре за венац од маслине? А са шта их беше обузела страв? Беше обузела с тога, што сазнадохе за поглед на живот људски, који њима до тада беше непознат, за поглед који вредност живота „људског не налажаше у што већој моћи, у што већем бо-

гатству и што безбрижнијем живовању. Из оваког погледа на живот — слушаху они — мора да изнире неко извапредно јунаштво. Што слутише то и наслутише. Борци за венац, и ако бројем мали, бише победници.

И најдивнија беседа за коју историја речитости зна, беседа, којом је Демостен, оличена савест народа јелинског, бранио и одбрано политички рад свој пред својим суревреницима и пред свима потоњим вековима, има име: беседа *за венац*.

И наш велики покојник Ђура Даничић, који се никад није уморио радећи за срећу и напредак свога народа, и којег уз Доситија и Вука иде највећа заслуга, те је сунце српске свести високо одокоцило, био је борац за венац. У спроводу и у Загребу и у Београду то је свако очима својима видео. А ко хоће још једном и још боље да то види, да је наш бесмртни Даничић био борац за венац, онај нека дође до преградне дворане велике школе. Ту ће свакоме у свој својој величини изаћи пред очи Ђура Даничић, кад поглед баца на оне силне и лепе венаце, којима га је обасуо народ српски и хрватски.

Најлепши је венац онај, на којем пише: „Своје учитељу краљица Наталија“. По жељи краљичиној тај је венац заједно са покојником спуштен у гроб.

Сви остали венаци изложени су, као што рекосмо, у дворани велике школе, и ово су:

Нрвато археолошко друштво Гјури Даничићу; Обртно а задруга и Сиску најславнијему језикословцу дру Гјури Даничићу; Нрвато педагошкиј книјезни збор дру Гјури Даничићу; Учитељски збор гимназије гопричке дру Гјури Даничићу; Прослављеном борцу за српски језик Срби свеучилишних грађани у Загребу; Ученијак Гјури Даничићу клуб инјинира и архитекта; збор учитељскиј загребачке реалке Гјури Даничићу; Ђури Даничићу Србадија у Граду; Гјури Даничићу загребачки реалци; Српска православна општина Г. Карловачка Ђури Даничићу; Српска православна општина у Загребу дру Ђури Даничићу; Српском књижевнику захвални ђаци; Учитељски збор карловачке гимназије Гјури Даничићу; Неумрлом дру Ђури Даничићу градека општина Земун; Неумрлом книјезнику збор судбених и правних чиновника и Земун; Великостазноме ученијак крај. велика гимназија у Загребу; Борђе и Марија Поповић Ђури Даничићу; Загребачке Српске жртви материјског језика; Катика Ђилић Гјури Даничићу; Франјо Steidle, билејник града Сиска Гјури Даничићу; Ђури Даничићу браћа Јовановић из Панчева; У спомен Гјури Даничићу од његова штоватеља; Неумрлом раднику српски слободни задари; Гроф Нунуады Laszlo а реги баратлак; народни, радикална странка победницу у борби за право народнога говора; Славном покојнику Гјури Даничићу чланови драме нрв. земалског казалишта; Матика словенска Гјури Даничићу; Неумрлом борцу за братство Нрвата и Срба учитељски збор петрињске преградније и вјештаонице; Гјури Даничићу археолошко друштво „Sisica“; Велеумника Гјури Даничића добровољно ватрогасно друштво и Сиску; Нрвато пјевачко друштво Даница и Сиску Гјури Даничићу; Град Сисак Гјури Даничићу; Великом ученијак сисачки трговачки збор; Обитељ St. Pavlice и Сиску Гјури Даничићу; Ђаци велике школе своје великом учитељу Ђури Даничићу; краљ. српска виша женска школа Даничићу; Ђури Даничићу, творцу науке о српском језику, наставници београдске гимназије; Ђаци београдске реалке бесмртном дру Ђури Даничићу; Ђури Даничићу наставници београдске реалке; дру Ђури Даничићу професори учитељске школе; „Багао томе ко до вијек живи, имао се рапта и родити“; Ђаци учитељске школе бесмртном дру Ђури Даничићу; „Србима се сунце крије, Даничића Ђура није, али ће му спомен сјајити, у свем Српству бити трајити“; Богословија великом научнику дру Ђури Даничићу; Ђаци богословије дру Ђури Даничићу; „Језик мудрих људи украшава знање“ Прит. Солом. XV. г. 2. ст.; Диаву међу књижевним јунацима српским српско пјевачко друштво у Загребу; Гјури Даничићу учитељство крај. учитељских школа и вјештаоница у Загребу; Гјури Даничићу учитељски збор краљевске гимназије

загребачке; Нрватоки Sokol у Загребу; Гјури Даничићу правничко друштво у Загребу; Гјури Даничићу град Загреб; Неумрлом браниоцу Ђури Даничићу питомци српске државне железнице; Неумрлом Гјури Даничићу град Петриња 11 (23) нов. 1882; Дру Ђури Даничићу ђаци трговачке школе; Ђури Даничићу народно позориште; Ђури Даничићу грађанска касина у Београду; Славном книјезнику книјазара Лавослава Hartmana у Загребу; Дру Ђури Даничићу дружина „Нада“; „Језик је народ“; Професори велике школе своје другу Ђури Даничићу; срп. учено друштво своје члану Ђури Даничићу; Општина београдска Ђури Даничићу; Српско лекарско друштво своје члану дру Ђури Даничићу; Гјури Даничићу читаонишко друштво конвикторско у Загребу; Гјури Даничићу учитељски збор у Загребу; Фран Folnegović; „Био си јунаком знаности, а тим си срило слогу и борисе за слободу“; Нрвато свеучилиште ученијак Гјури Даничићу; Неумрлом Гјури Даничићу нрв. слав. далам. земалски одјел за богоштовање и наставу; Никад непрежаљеном свом члану Ђури Даничићу; Гјури Даничићу друштво умјетности у Загребу; Друштво св. Јеронима Гјури Даничићу, великом нашој језикословцу; Југославенска академија знаности и умјетности својему славному слани Гјури Даничићу; Градјани нрвато свеучилишта ученијак Гјури Даничићу; У животу је смрт, у смрти је живот Ђури Даничићу Срби Митровчани; Даничићу професорски збор крај. велике реалке у Земуну; Српска учитељска школа у Карловцу Ђури Даничићу; Дру Ђури Даничићу београдско пјевачко друштво; Дру Ђури Даничићу од државне пјевачке дружине „Корвелеј“; „Српске звуке српске речи, српска је књија тобом текла, једну речу још не стече, што би тугу за те рекла“; Ђури Даничићу српска црвена пјевачка задруга земунска; Неумрлом српском епизологу дру Ђури Даничићу пјевачко друштво „Даворје“; Преводиоцу старога завета и псалтира српско-јеврејско пјевачко друштво; Неумрлом дру Даничићу градски физик др. Fürst с обитељу; Гјури Даничићу дioniчка тискана у Загребу; Ђури Даничићу београдски књијезари; Великом књијезнику дру Ђури Даничићу салажи задруге штампарских радника; Нрвато типографско друштво славному книјезнику; Даничићу дивном имену Богдан Медаковић.

Омладино српска, узданице отаџбине! Ето ти узора, којег је одгајила српска мајка „све с преслине и деснице руке“! Ето ти за углед Ђуре Даничића, дичног борца за венац! Борци за венац јесу непобедљиви браниоци свога народа и своје отаџбине.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Моја жена Наста у пр. месецу патила је од гушобола. Болест је у толикој опасности била, да јој је грозна смрћу и само се је могла одлонити лекарским трудом. Труд око лечења уложио је г.

КАФАНА КОД УЈЕДИЊЕЊА

Част ми је јавити поштованој публици да сам своју кафану и ове зимске сезоне снабдео са најизврснијим квалитетима сваковрсног пића и деликатног бифе а.

Чини особито пажљивим поштовану публику на мој често прави карловачки БЕРМЕТ, затим на *ликер*, као што су: „Ваниле де како“, „Мараскино ди Зара“, „Холандски кирасо“, „Коњак еине шампабер“, „Анисете“, „Кимел“, „Оригинални дупли руски алаш“, „Француски прави шартрес“ зелени и жути, „Бенедиктинера“, „Најфинијег Јамајка рум“, „Абсинта“ швајцарског и Француског и т. д.

Од вина ималем обична беза и прна. Од бела у боцама, најбоље врсте: „Мађарад Ризлинг“, „Ризлинг“, „Менеси ауститх“, „Бадачови“, „Чомборди“, „Толај-Аусбрух“. Од прна у боцама најбоље врсте: „Менеси Аусбрух“ у малим и великим боцама; „Буеаји Шамхеџи“, „Менеси Ђорлер“, „Шато Бомон“, „Менеси Кабинет“. Сва поменута вина добијам из првих подрума: графа Зичија, Каминца, Кередима, Радановића, грофа Кароље и др. Од шампабера имам Cladiateur-а. Препоручујем своју изврвену каву, српску и немачку.

Обраћам пажњу поштоване публике на моје, по најновијем фазону удешене *билјаре*. Све ово и оностране српске и немачке новине стоје у мојој кафани поштованој публици на расположење. Осим тога држим и *француске новине*.

Музике концерте држим двапут недељно. Теја, чаја, чоколаде и *лидих закусака* дајем у свако доба.

Послуга брза и тачна.

Нека ми је допуштено још поштовану публику најискреније уверити да ће ми вазда највећа брига бити, да моје поштоване госте, као и досадо *жто сам*, најпознијом и најљуднијом услугом предустретнем и *добар час* моје коване и на дње очувам.

Београд 17. Нов. 1882.

Др. Весовић, санитарски лекар прве класе, и толико се је трудио и својим заузимао, да је заслужио на моју и моје жене јавну благодарност.

За овако учинени успех око лечења моје жене, ја овим јавно изјављујем др. Весовићу благодарност, и молим га, да ово прими као знак признања мога и моје жене, с' тим уверењем да ће мога имати у успомени као вредна, способна и вољна лекара за помоћ болницима у њиховој тешкој муци.

Хијадрили се оваки српски лекари.
М. А. Тодоровић
вив. нач. српска.

СЕЛО СА ЈАВНИМ ПРЕДАВАЊЕМ

Кога је част прихол намењен у помоћ једном ободом српском писцу *биће у суботу 20. новембра*

У ГРАЂАНСКОЈ КАСИНИ

ПРОГРАМ:

1. Део.

1. Увертира из опере, „Gisvanna di Arco“ од Вердија, — свира позоришни оркестар.
2. Довлажација госп. Милоша Цветаћа.
3. Свира на виолини г. Богдан Поповић уз пратњу клавира.
4. Предавање госп. проф. Гершића.
5. „Зује струне“ и „Леа је зора“ двојца од Д. Јенка, певају г-ђа Цветићка и госп. Раја Павловић.

II ДЕО

ИГРАЊКА

Цена је улазница 2 динар од самца, 4 динара од породице.

Позвани гости могу добити улазнице код одборника, или у књијезарици г. Петра Турчића, или у вене на забави.

Почетак тачно у 8 часова.

ОДБОР:

Светозир Николајевић.
Таса Банковић.
Милаш Ст. Марковић.
Др. Мигало Вујић.

Огласи

ОНИ ПОЗНАНИЦИ ИЗ УНУТРАШЊОСТИ, као и књијезари, који су примили за расподају извештај број књија „за просвету и саободу“ ое Стојана Бошковића, а нису још рачун свршили, нека изводе прикуљене новце или остатак књија послати штампарии задруге штампарских раденика. 1 2

НЕ МОГУ ОВЕ ГОДИНЕ НА ВАВЕДЕЊЕ (21. Новембра) да дочекујем госте.

Дим. Миловановић,
УЧИТ. У ПАЛИЛУЗИ.

Број 193

3—3